

NIEUWE LOOT AAN DE BOOM

De sergeant-specialist

Ze zijn er al jaren, onderofficieren in een bepaald specialisme, zoals muzikanten of laboranten. Deze categorie onderofficieren krijgt nu een uitbreiding met burgers en ex-militairen die een bepaald specialisme bezitten waar het CLAS grote behoefte aan heeft. Het kan echter ook de militair zijn die de organisatie, gezien het uitgeoefende specialisme, graag langer aan zich wil binden en om die reden meer perspectief biedt. In alle gevallen zijn het collega's die op termijn herkenbaar zijn aan een nieuwe uitmonstering van de onderofficiersrang, waarbij zij voldoen aan de gestelde criteria.

In de Beleidsvisie op de onderofficier, die in 2017 door C-LAS is bekrachtigd, is verankerd dat iedere onderofficier zowel vakman, als leider en instructeur (generalist) is. Onderofficieren zijn in dat opzicht allemaal gelijk. Wat afwijkt is dat zij met het volgen van de Vaktechnische Opleiding (VTO) per Wapen of Dienstvak een bepaald specialisme ontwikkelen. Iedere onderofficier is dus naast generalist tevens specialist. Nieuwe inzichten opgedaan in de laatste jaren leiden tot de vraag of in de huidige tijd iedere onderofficier nog tegelijkertijd generalist en specialist zou moeten zijn.

Generalist en specialist

De KL komt in totaal 1135 onderofficieren in de onderbouw tekort. De pijn is in relatieve zin het grootst bij de Verbindingsdienst, hoewel ook bij de overige Wapens en Dienstvakken de nood vaak hoog is. Reden te meer om nu snel de noodzakelijke maatregelen te nemen om de organisatie weer in balans te krijgen.

Groepscommandant

Van oudsher is de sergeant de commandant van een groep, met daarin een plaatsvervanger en een aantal manschappen. In de loop van de jaren neemt de complexiteit van de inhoud van de functies bij de Wapens en Dienstvakken steeds meer toe. Al sinds jaar en dag vindt de waardering van de functie plaats op basis van een functiebeschrijving, die weer leidt tot een functie-inschaling op een bepaald niveau. Er is daarbij een directe koppeling tussen het salarishuis en het rangensysteem.

In de huidige tijd hebben echter steeds minder onderofficiersfuncties raakvlakken met de rang zoals die ooit bedoeld is. De huidige onderofficier haalt niet zelden een hoger niveau dan die van 35 jaar geleden en heeft een hogere rang dan de positie in de groep. Dit is onder meer overduidelijk het geval bij het Wapen van de Verbindingsdienst. De groepscommandant kan hier een adjudant-onderofficier zijn, terwijl de rest van de groep bestaat uit sergeanten-majors,

De sergeant-specialist

sergeanten en korporaals. Al deze onderofficieren zijn opgeleid als vakman, leider en instructeur, maar in de functie binnen de groep hebben de groepsleden de leidinggevende skills niet per se nodig.

Het vakgebied van de Verbindingsdienst is overigens niet uniek als het gaat om afwijkingen in de groepssamenstellingen. En daarbij zijn er binnen de KL voorbeelden genoeg te geven van functies binnen werkorganisaties waarbij de onderofficier geen leider is. Het zijn er inmiddels zoveel dat er wellicht complete loopbanen te bedenken zijn voor een onderofficier zonder die leidinggevende aspecten. Dat hieraan tot vorig jaar nooit aandacht is besteed heeft ogenschijnlijk te maken met de al genoemde hoge noodzaak, ingegeven door schaarste en behoud van kwaliteit.

Netwerkbeheerder

In de huidige tijdgeest is het plaatsen op functie voor een periode van rond de drie jaar voor meerdere functies om meerdere redenen uiterst onwenselijk. Als voorbeeld de netwerkbeheerder bij de Verbindingsdienst.

Deze functionaris is verantwoordelijk voor het inrichten en het beheer van de complexe netwerkstructuur binnen het zogenoemde Theatre Independent Tactical Army and Airforce Network (TITAAN).

Opleiding van meer dan tien weken

Vanwege die complexiteit is het vrijwel onmogelijk om, na drie jaar werkzaam te zijn geweest in een andere functie, weer op een hoger niveau binnen het netwerkbeheer in te stromen. De techniek gaat hiervoor simpelweg zo snel dat het 'oude' vakmanschap inmiddels plaatsgemaakt heeft voor een specialisme. Om de gedachten te bepalen, de gebruiker zal van een versiewijziging van TITAAN nauwelijks iets merken. Dit ligt anders voor de netwerkbeheerder. Deze functionaris heeft, om de versiewijziging mogelijk te maken, een opleiding van meer dan tien weken achter de rug. In de systematiek van plaatsen, zoals dit tot een aantal jaren geleden nog gebruikelijk is, zal dat alleen al voor het vakgebied netwerkbeheer onherroepelijk leiden tot een

Muzikanten binnen de defensieorganisatie staan te boek als specialist.

Opgeleid als vakman, leider en instructeur, maar in de functie binnen de verbindingsgroep heeft de onderofficier de leidinggevende vaardigheden niet per se nodig.

© Kpl-1 S. Winser

afbreuk aan de kwaliteit van de medewerkers en een stagnatie van TITAAN.

Omdenken

Door de snelheid en complexiteit van de ontwikkelingen is het voor de Verbindingsdienst niet langer mogelijk om iedere onderofficier het spoor van vakman, leider, instructeur te laten volgen. Daarbij komt dat dit Wapen netwerkbeheerders op verschillende niveaus in de organisatie nodig heeft en de balans binnen de Verbindingsdienst, door de jarenlange bezuinigingen, totaal is verdwenen. Van de ongeveer zeshonderd functies die dit Wapen telt, zijn er 260 vacant terwijl, om een brigade te kunnen ondersteunen, een groei van tweehonderd functies voorwaardelijk is.

Harde noodzaak om anders te gaan denken

Uit de reguliere instroom via de Vaktechnische Opleiding (VTO) KMS komen ongeveer vijftig sergeanten per jaar bij de Verbindingsdienst binnen. Het tekort aan onderofficieren zal dit jaar echter verder stijgen tot boven de driehonderd. Dit omdat de Verbindingsdienst ook nog verder moet groeien. Er is dus een

harde noodzaak om anders te gaan denken. Vanwege de jarenlange tekorten is er een categorie (korporaals) ontstaan die het werk overneemt van hen die er hadden moeten zijn. Zij hebben dit in de praktijk geleerd, vaak nog met een studie op mbo 4-niveau ernaast. Om deze korporaals te behouden en een zekere uitstroom naar de civiele maatschappij te voorkomen is echter maatwerk nodig. Dat maatwerk is te vinden in functies waarbij het leidinggevende aspect minder relevant is dan instructieve vaardigheden of vakkennis. Het netwerkbeheer is daar een voorbeeld van. In het kader van maatwerk en behoud vormt ook de looptijd in rang nog een factor van belang. Het huidige P-beleid 'dwingt' manschappen immers om buiten de organisatie te kijken. Om die reden heeft de verbindingsdienst het voortouw genomen om een nieuwe categorie sergeant-specialisten te introduceren.

Toestemming

In de nazomer van 2019 vindt er een gesprek plaats tussen de directeur Personeel en Organisatie (P&O), de commandant Operationeel Ondersteuningscommando Land (OOC) en de regimentscommandant van de Verbindingsdienst. Het thema is de personeelsproble-

De sergeant-specialist

De techniek binnen de Verbindingsdienst gaat zo snel dat het oude vakmanschap inmiddels plaatsgemaakt heeft voor specialisme.

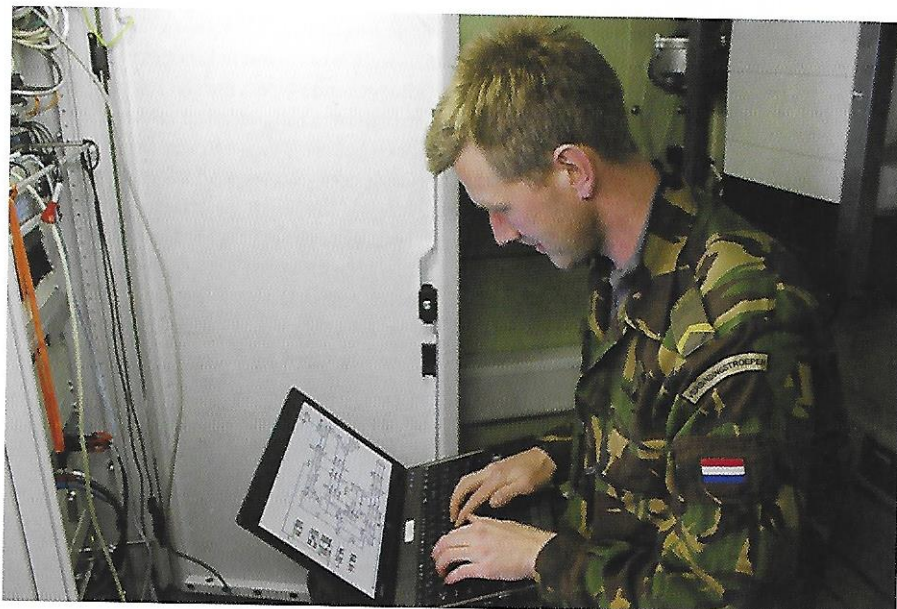
 C2OstCo

matiek die binnen dit Wapen, verhoudingsgewijs groter is dan bij de rest van de KL. Dit is ook de reden dat C-LAS de Verbindingsdienst heeft aangewezen als een van de eenheden die ondersteuning nodig heeft. De uitkomst hiervan is dat, na iets langer dan vier maanden, de lichten voor de sergeant-specialist bij de Verbindingsdienst op groen komen te staan.

De sergeant-specialist brengt een fundamentele verandering binnen het onderofficierskorps van de Verbindingsdienst met zich mee. De maatregel betekent een opstap naar een vaktechnisch loopbaanspoor waarmee de Verbindingsdienst personeel de mogelijkheid biedt om zich voor een periode van 10 jaar aan de organisatie te binden.

Binnen de Verbindingsdienst is er voldoende perspectief voor onderofficier-specialisten zonder de gangbare leidinggevende kwalificaties om een loopbaan te kunnen starten.

Op de middenpagina's van deze De Onderofficier is een KL-brede Infoop opgenomen, waarbij de Verbindingsdienst inzet op het aantrekken van gekwalificeerd personeel. Deze collega's moeten in de praktijk werkzaam zijn op functies die raakvlakken hebben met die van netwerkbeheerder, dan wel de theoretische kennis hiervoor in huis hebben. Voor hen zijn direct een vijftigtal functies beschikbaar als specialist netwerkbeheerder Communicatie- en Informatiesystemen (CIS). Wanneer de nieuwe collega's eenmaal in de C2Ost-groepen binnenstromen ontstaat daar een mix van onderofficieren met een KMS achtergrond en specialisten. De KMS-opgeleide collega krijgt de leiding en stuurt binnen de groep de specialisten aan.

Functies voor onderofficier-specialisten

De Verbindingsdienst creëert op deze wijze een subspoor naast de twee al bestaande sporen en verwacht daarmee versneld de grote achterstanden aan specialistisch personeel op te kunnen lossen. Zoals al beschreven is er (ook) binnen de Verbindingsdienst voldoende perspectief voor onderofficier-specialisten zonder de gangbare leidinggevende kwalificaties, zodat deze collega's een loopbaan kunnen starten. Misschien wel vreemd genoeg zijn veel van dergelijke functies juist te vinden in de bovenbouw. Met dit plan denkt de Verbindingsdienst ook de concurrentiepositie met de arbeidsmarkt weer enigszins te kunnen verbeteren. Inmiddels zijn in oktober 2019 de eerste twee korporaals bevorderd tot sergeant-specialist, waarmee zij zijn behouden voor de defensieorganisatie.

Naast de sergeant-specialist netwerkbeheerder bij de Verbindingsdienst, zijn er inmiddels bij vrijwel alle Wapens en Dienstvakken sergeanten-specialist in diverse functies, waaronder in de logistiek of als Militair Rijinstructeur (MRI), werkzaam.

Uitmontering

Hoewel de eerste sergeanten-specialist herkenbaar zijn aan de letteraanduiding SPEC op het rangonderscheidingsteken, zijn de

bedenkers van de sergeant-specialist bij de Verbindingsdienst vooralsnog bewust weggebleven van hoe een eventueel nieuw rangonderscheidingsteken eruit moet gaan zien. Dit is immers een zaak voor de Uniformcommissie Koninklijke Landmacht (UCKL). Totdat deze commissie een nieuw rangonderscheidingsteken voor de specialist voor alle Wapens en Dienstvakken presenteert, verstrekken de eenheden het huidige exemplaar.

HCL

De Verbindingsdienst heeft tientallen functies voor netwerkbeheerders communicatie- en informatiesystemen, waarvan deze zojuist bevorderde sergeant-specialist er een gaat vervullen.